

Stadsmiljö- och planeringsavdelningen

N O R R M A L M S

S T A D S D E L S F Ö R V A L T N I N G

TJÄNSTEUTLÅTANDE

SID 1 (4) 2004-02-27

DNR 504-58/2004

Handläggare: Christina Österling
Tfn: 08/508 09 527

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Meningsfull tillvaro inom äldreomsorgen - svar på skrivelse från vice ordföranden Inge-Britt Lundin m.fl. (fp), ledamoten Sebastian Cederschiöld m.fl. (m) och ledamoten Anders Broberg (kd)

Förslag till beslut

Skrivelsen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Ylva Tengblad
stadsdelsdirektör

Mona Lindgren
avdelningschef

Yvonne Goldberg
avdelningschef

Sammanfattning

Vice ordföranden Inge-Britt Lundin m.fl. (fp), ledamoten Sebastian Cederschiöld m.fl. (m) och ledamoten Anders Broberg (kd) har inkommit med en skrivelse om meningsfull tillvaro inom äldreomsorgen. Stadsdelsförvaltningen beskriver arbetet för att få en helhetssyn av brukaren, möjligheten till promenader och social samvaro, sociala, fysiska, kulturella och andliga insatser samt samarbetet med frivilligorganisationer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsmiljö- och planeringsavdelningen i samråd med vård- och omsorgsavdelningen – beställare och utförare.

Bakgrund

Vice ordföranden Inge-Britt Lundin m.fl. (fp), ledamoten Sebastian Cederschiöld m.fl. (m) och ledamoten Anders Broberg (kd) har inkommit med en skrivelse om meningsfull tillvaro inom äldreomsorgen. Stadsdelsnämnden har vid sitt sammanträde den 22 januari 2004 beslutat att överlämna skrivelsen till förvaltningen för beredning. I skrivelsen refereras till Socialstyrelsens rapport *Är det skäligt att bry sig om själen?* (2003). En kartläggning av det sociala innehållet i hemtjänsten inom 23 kommuner år 2002. Rapporten visar på flera problemområden som är angelägna att följa upp bl.a. bristande informationen, brister i helhetssyn i biståndsutredningar, brister i verkställighet och uppföljning av beslut.

Med anledning av refererad undersökning har vice ordföranden Inge-Britt Lundin m.fl. (fp), ledamoten Sebastian Cederschiöld m.fl. (m) och ledamoten Anders Broberg (kd) bett stadsdelsförvaltningen att återkomma till nämnden med svar på följande frågor:

- Hur arbetar stadsdelsförvaltningen för att nå en helhetssyn på brukaren inom hemtjänsten?
- I vilken utsträckning kan stadsdelsförvaltningen bistå brukaren i hemtjänsten och boenden med hjälp att gå på promenader och behålla sina sociala kontakter även när de fysiska funktionerna försämrats?
- Samarbetar stadsdelsförvaltningen med frivilligorganisationer, i vilken utsträckning, hur sker samarbetet och gör stadsdelsförvaltningen bedömningen att samarbetet kan utökas?

Förvaltningens synpunkter

Helhetssyn på brukaren inom hemtjänsten

I Stockholms stads riktlinjer för äldreomsorgen finns reglerat hur de äldres behov av sociala insatser enligt socialtjänstlagen ska tillgodoses. I biståndshandläggarens uppdrag ingår att informera om de olika insatser som finns och att i biståndsbedömningen se till brukarens hela behov. Biståndshandläggaren förmedlar biståndsbeslutet, till av brukaren vald utförare, genom en skriftlig beställning som ofta följs av ett telefonsamtal.

För att utföraren ska kunna utföra insatserna enligt brukarens önskemål tilldelas brukaren en kontaktperson. Kontaktpersonen har huvudansvaret för planering och utförandet av insatserna till brukaren. Genom dialog med brukaren och/eller dennes närstående får kontaktpersonen veta hur brukaren önskar få beslutade insatser utförda. Dialogen mellan kontaktpersonen och brukaren och/eller dennes närstående utmynnar i en arbetsplan som bl.a. ska innehålla veckoschema eller månadsschema där insatsernas utformning beskrivs

till innehåll och tid. Arbetsplanen ska vara underskriven av brukaren och/eller dennes närstående. En kopia på arbetsplanen skickas till biståndshandläggaren.

I arbetet med brukaren är kontaktmannaskap och personalkontinuitet en viktig del för att få en helhetssyn av brukaren. Det är personalen som ser brukaren i vardagen, som får en relation till brukaren och får brukaren att känna sig trygg. Utöver ett väl fungerande kontaktmannaskap och en arbetsplan är en genomtänkt social dokumentation en central del i arbetet med att säkra kvaliteten i genomförandet av beslutade insatser.

Som framgår av socialstyrelsens rapport *Är det skäligt att bry sig om själen?* (2003) kan det vara svårt för biståndshandläggaren att vid första mötet med brukare se behov av insatser som brukaren och/eller närstående inte direkt uttalat. Här har biståndshandläggarens regelbunden uppföljning av biståndsbeslutet en viktig betydelse för att säkerställa att brukaren har rätt bistånd för att få sitt behov tillgodosett. Vid uppföljningen ingår arbetsplanen som ett viktigt verktyg. För helhetsbilden av brukaren ingår också samverkan med landstinget och andra myndigheter.

Insatser av social, fysisk, kulturell och andlig karaktär - hemtjänsten

I vilken utsträckning brukaren inom hemtjänsten får insatser av social, fysisk, kulturell och andlig karaktär är individuellt behovsprövat. Insatserna utförs genom hemtjänst, ledsagning, social dagverksamhet, dagverksamhet för demenshandikappade och äldrepsykiatrisk dagverksamhet. Antal beviljade timmar varierar utifrån individuella behov.

I skrivelsen tas specifikt upp promenader och bibehållande av sociala kontakter. Promenader är en biståndsbedömd insats som vanligen utförs av hemtjänsten. Som nämns ovan varierar omfattningen utifrån individuella behov. När det gäller sociala kontakter är det viktigt att lyfta fram det arbete som hemtjänstpersonalen utför, exempelvis att sitta ner och prata, hjälpa till att ringa telefonsamtal, promenader i närmiljön där brukaren träffar på vänner och bekanta, inköp tillsammans med brukaren, läsa tidning. Insatser som har stor betydelse för brukarens sociala välbefinnande och som skapar förtroende och trygghet hos brukaren.

Inom stadsdelen finns också Vasaträffen som är en kommunövergripande verksamhet utan biståndsprövning. Vasaträffen ger möjlighet till social samvaro för att bryta isolering och passivitet genom att erbjuda olika aktiviteter och kontaktskapande sysselsättningar.

Insatser av social, fysisk, kulturell och andlig karaktär – äldreboende

De närstående är alltid välkomna till äldreboendena och bjuds bl.a. in vid firande av olika högtider. Samtliga äldreboenden har åtaganden och arbetsätt om social samvaro och utevistelse. Åtagandena följs upp regelbundet och redovisas i samband med tertiärrapporter och bokslut.

Som ett resultat av ett medborgarförslag har Vasaträffen, på uppdrag av avdelningschefen för vård- och omsorgsavdelningen - utförare, gjort en inventering av de sociala, fysiska kulturella och andliga insatser som erbjuds inom stadsdelförvaltningens äldreboenden. Inventeringen visade att äldreboendena i grunden har ett likartat programutbud i form av musik, gymnastik, dans, kaffestunder, kyrkliga aktiviteter och firande i samband med olika högtider. För små grupper ordnas bingo, promenader och filmvisning.

I likhet med vad som framkommer i socialstyrelsen rapportern Är det skäl att bry sig om själen? (2003) visar inventeringen att en viktig förutsättning för en väl fungerande verksamhet är att informationen når fram till såväl boende som personal och närstående.

Samarbete med frivilligorganisationer

Stadsdelsförvaltningen samarbetar med frivilligorganisationer både när det gäller hemtjänst och särskilt boende. Inom hemtjänsten rör samarbetet främst ledsagning exempelvis till läkare, tandläkare och fotvård. Frivilligorganisationerna är här behjälpliga i stort sett varje vecka. Frivilligorganisationer som hemtjänsten samarbetar med är Frivillig Väntjänst, Röda Korset och SPF (Sveriges PensionärsFörbund).

Inom äldreboende finns ett samarbete med frivilligorganisationerna genom att de exempelvis anordnar gymnastik och sångstunder.

Stadsdelsförvaltningen är positiv till en ökat samarbete med frivilligorganisationerna. En bedömning av om samarbetet kan utökas måste däremot ske i dialog med frivilligorganisationerna.

Bilaga

Meningsfull tillvaro – skrivelse från vice ordföranden Inge-Britt Lundin m.fl. (fp), ledamoten Sebastian Cederschiöld m.fl. (m) och ledamoten Anders Broberg (kd)